

«ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ» ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑԻ ԱՆՎԱՆ ՀԻՆ ՁԵՌԱԳՐԵՐԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ
“MATENADARAN” MESROP MASHTOTS INSTITUTE OF ANCIENT MANUSCRIPTS

ՀՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF THE RA

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ

Նվիրված ակադեմիկոս Լևոն Խաչիկյանի ծննդյան 100-ամյակին

Մաշտոցի անվան Մատենադարան, Երևան

28-30 հունիսի, 2018 թ.

ԾՐԱԳԻՐ

ARMENOLOGICAL INTERNATIONAL CONFERENCE

Dedicated to the 100th Anniversary of the Birthday of Academician Levon Khachikian

Mesrop Mashtots Matenadaran, Yerevan

28-30 June 2018

PROGRAM

ԿԱԶՄԿՈՄԻՏԵ

ORGANIZING COMMITTEE

ՎԱՀԱՆ ՏԵՐ-ՂԵՎՈՆԴՅԱՆ	Մեսրոպ Մաշտոցի անվան Մատենադարանի տնօրեն (կազմկոմիտեի նախագահ)
VAHAN TER-GHEVONDIAN	Director of Mesrop Mashtots Matenadaran (President of the Organizing Committee)
ՅՈՒՐԻ ՍՈՒՎԱՐՅԱՆ	ՀՀ ԳԱԱ հումանիտար գիտությունների բաժանմունքի ակադեմիկոս-քարտուղար
YURI SUVARYAN	Academician-Secretary of the Department of Armenology and Social Sciences of NAS RA
ԿԱՐԵՆ ՄԱԹԵՎՈՍՅԱՆ	Մեսրոպ Մաշտոցի անվան Մատենադարանի գիտական գծով փոխտնօրեն
KAREN MATEVOSYAN	Deputy Director of Mesrop Mashtots Matenadaran for Academic Affairs
ԳԵՎՈՐԳ ՏԵՐ-ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ	Մեսրոպ Մաշտոցի անվան Մատենադարանի գլխավոր ավանդապահ
GEVORG TER-VARDANYAN	Head of the Manuscripts Depository of Mesrop Mashtots Matenadaran
ՎԱՐԴԻ ՔԵՇԻՇՅԱՆ	Մեսրոպ Մաշտոցի անվան Մատենադարանի Միջազգային կապերի բաժնի վարիչ
VARTY KESHISHIAN	Head of International Relations Department of Mesrop Mashtots Matenadaran
ԳՈՀԱՐ ՍՈՒՐՄԱԴՅԱՆ	Մեսրոպ Մաշտոցի անվան Մատենադարանի Հին բնագրերի ուսումնասիրության բաժնի վարիչ
GOHAR MURADYAN	Head of the Department of Study and Translation of Ancient Texts of Mesrop Mashtots Matenadaran
ՎԱՀԵ ԹՈՐՈՍՅԱՆ	Մեսրոպ Մաշտոցի անվան Մատենադարանի գիտքարտուղար
VAHE TOROSYAN	Scientist Secretary of Mesrop Mashtots Matenadaran

ԱՐՄԵՆ ՄԱԼԽԱՍՅԱՆ

ARMEN MALKHASYAN

Մեսրոպ Մաշտոցի անվան Մատենադարանի
Արխիվային փաստաթղթերի պահպանման և
գիտական մշակման բաժնի վարիչ

Head of the Department of Preservation and Scientific
Processing of Archival Documents

ԼԵՎՈՆ ԽԱՉԻԿՅԱՆ – 100
LEVON KHACHIKIAN - 100

28.06.2018

ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ ԲԱՑՈՒՄ
OPENING CEREMONY

10⁰⁰-11⁰⁰

(Մեծ դահլիճ / Large Conference Hall)

Բացման խոսք
Opening speech

Վահան Տեր-Ղևոնդյան
Vahan Ter-Ghevondian
Մաշտոցի անվան Մատենադարանի տնօրեն
Director of Mesrop Mashtots Matenadaran

Ողջույնի խոսք
Welcome speech

Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին
Mother See of Holy Etchmiadzin

ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիա
National Academy of Sciences of the RA

Հայագիտական ուսումնասիրությունների միջազգային ընկերակցություն (ՀՈԻՄԸ)
International Association of Armenian Studies (AIEA)

11⁰⁰-11³⁰

ԼԵՎՈՆ ԽԱՉԻԿՅԱՆԻ 100-ԱՄՅԱԿԻՆ ՆՎԻՐՎԱԾ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑՈՒՄ

OPENING OF THE EXHIBITION DEDICATED TO THE 100TH ANNIVERSARY OF LEVON KHACHIKIAN

11³⁰-12⁰⁰

Սուրճի քննախոսում

Coffee brea

ԼԻԱԳՈՒՄԱՐ ՆԻՍ

PLENARY SESSION

12⁰⁰-14³⁰

(Մեծ դահլիճ / Large Conference Hall)

Նախագահող՝ Վահան Տեր-Ղևոնդյան

Chair: Vahan Ter-Ghevondian

Գևորգ Տեր-Վարդանյան
Մատենադարան

Gevorg Ter-Vardanyan
Matenadaran

Լևոն Խաչիկյանի սկզբունքները և
Մատենադարանի հայերեն ձեռագրերի Մայր ցուցակի
պատրաստման ընթացքն ու հրապարակումը
Levon Khachikian's Principles and the Preparation
and Publication of the General Catalogue of Armenian
Manuscripts of the Matenadaran

Վալենտինա Կալցոլարի
Ժնևի համալսարան

Valentina Calzolari
University of Geneva

Մատենադարանի ձեռագրերի կարևորությունը
քրիստոնեական անկանոն գրականության վերաբերյալ
ուսումնասիրությունների համար
The Importance of the Manuscripts of the
Matenadaran for the Research of Christian Apocryphal
Literature: Considerations and Results of Some Recent
Investigations

Կլոդ-Արմեն Մութաֆյան

Փարիզի համալսարան
Claude-Armen Mutafian
University of Paris

Հայերը Կարպատյան Եվրոպայի մեջ ու իրենց

ձեռագրերը
Armenians in Carpathian Europe and Their
Manuscripts

Աննա Շիրինյան

Մատենադարանի 142^{ամ} ձեռագիրը (Հռոմ, 1269) և

Բոլոնիայի համալսարան
Anna Sirinian
University of Bologna

նրա հիշատակարանը
Manuscript № 142 of the Matenadaran (Rome, 1269)
and its Colophon

Դոնարա Մկրտչյան
ՌԴ ԳԱ Արևելյան ձեռագրերի
Ինստիտուտ
Donara Mkrtchyan
Institute of Oriental Manuscripts
of the RAS

ՌԴ ԳԱ Արևելյան ձեռագրերի ինստիտուտի
հայկական ձեռագրերի ֆոնդը (13-րդ դարի
Ավետարանը)
The Armenian Manuscript Fund of the Institute of Oriental
Manuscripts of the Russian Academy of Sciences (a 13th
century Gospel)

14³⁰-15³⁰

Ճաշի քնդմիջում
Lunch break

Երկրորդ նիստ - Առաջին բաժանմունք
Second Session – First Division

15³⁰-17³⁰

(Մեծ դահլիճ / Large Conference Hall)

Աղբյուրագիտություն, ձեռագրագիտություն
Source Study, Codicology

Նախագահող՝ Գևորգ Տեր-Վարդանյան
Chair: Gevorg Ter-Vardanyan

Աելիտա Դոլուխանյան
Խ. Աբովյանի անվ. ՀՊՄՀ
Aelita Dolukhanyan
Armenian State Pedagogical
University after Kh. Abovyan

Լևոն Խաչիկյանը հայ միջնադարյան
հիշատակարանների գիտական հրատարակիչ
Levon Khachikian as Academic Editor of Armenian
Medieval Colophons

Տաթևիկ Մանուկյան
Մատենադարան
Tatevik Manukyan
Matenadaran

Խաչատուր Քուրտքանցին և իր քերականությունը
Khachatur Qurtqantchi and his Grammar

Ազատ Բոզոյան
ՀՀ ԳԱԱ Արևելագիտ. ինստիտուտ
Azat Bozoyan
NAS RA Institute of Oriental Studies

Ստեփաննոս Սուղտայեցու վարքն ու այդ երկի
նշանակությունը հայագիտության համար
The Life of Stephanos of Sugdea and the Significance of this
Work for Armenian Studies

Ստելլա Վարդանյան
Մատենադարան
Stella Vardanyan
Matenadaran

Որդան կարմիր
Vordan Karmir (Ararat Cochineal)

Անահիտ Ավագյան
Մատենադարան
Anahit Avagyan
Matenadaran

Ս. Աթանաս Ալեքսանդրացուն վերագրվող «Հարցմունք
վայելուչք և պատասխանիք հոգեշահք» (CPG 2257:
Quaestiones ad Antiochum ducem) գրվածքի հայերեն
թարգմանությունը
Armenian Translation of the Writing Quaestiones ad
Antiochum ducem (CPG 2257) Attributed to St. Athanasius of
Alexandria

28.06.2018

Երկրորդ նիստ - Երկրորդ բաժանմունք
Second Session – Second Division

15³⁰-17³⁰

(Փոքր դահլիճ / Small Conference Hall)

Արվեստագիտություն, գրչության կենտրոնների պատմություն

Art History, History of Scriptoriums

Նախագահող՝ Նազենի Ղարիբյան

Chair: Nazenie Garibian

Դավիթ Զերթմենջյան
ՀՀ ԳԱԱ Արվեստի ինստ.

Davit Kertmenjyan

Հայկական միջնադարյան ճարտարապետության
նյութերն ակադեմիկոս Լևոն Խաչիկյանի գիտական
ժառանգությունում

Materials for Medieval Armenian Architecture in the

NAS RA Institute of Arts

Scholarly Legacy of Academician Levon Khachikian

Իրինա Դրամբյան
ՀՀ ԳԱԱ Արվեստի ինստ.
Irina Drambyan
NAS RA Institute of Arts

«Նիկոպեա» Աստվածամոր կերպարով երկու գործվածք
երկու հայկական ձեռագրերի կազմաստառներում
Two Textile Linings of the Covers of Two Armenian
Manuscripts with the Christological image of the Virgin
“Nikopeya”

Մարիա Ռաֆաելլա Մեննա
Տուշիայի համալսարան
Maria Raffaella Menna
University of Tuscia

Հայկական մանրանկարչությունը և 13-րդ դարի
իտալական գեղանկարչությունը
The Armenian Miniature and the Italian painting of Duecento

Կարինե Բազեյան
ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտ.
հետազոտ. կենտրոն
Karine Bazeyan
Shirak Center for Arm. studies
of the NAS RA

Հայկական միջնադարյան ասեղնագործության
ուսումնասիրության մի քանի հիմնախնդիրների շուրջ
On Some Issues Concerning the Study of Armenian Medieval
Embroidery

Լուսինե Բարսեղյան
Մատենադարան
Lusine Barseghyan
Մատենադարան

Գրիչ-մանրանկարիչ Հովհաննես Թանասեցի
Scribe and Miniaturist Yovhannes of Tanat

28.06.2018

Երկրորդ նիստ - Երրորդ բաժանմունք
Second Session – Second Division

15³⁰-17³⁰

(Սեղանատուն / Refectory)

Բանասիրություն, գրականություն
Philology, Literature

Նախագահող՝ Արամ Թոփչյան

Chair: Aram Topchyan

Մայքլ Սթոուն
Michael Stone

«Զարդարուն» Աստվածաշունչ
The Embroidered Bible

Ալբերտ Մուշեղյան
ՀՀ ԳԱԱ Մ. Աբեղյանի անվ.
գրակ. ինստիտուտ
Albert Musheghyan
Inst. of Literature
after M. Abeghian of the NAS RA

Հայերեն բառերը ուրարտերենում և հայկական
տերմինները հին Արևելքի լեզուներում

Armenian Words in Urartian and Armenian
Terms in the Languages of the Ancient Orient

Հենրիկ Բախչինյան

Ճարտասանության և բանաստեղծության ժանրային
սահմանազատումը (հայ մատենագրության
համատեքստում)

Henrik Bakhchinyan
medieval Armenian Literature)

Genre Separation of Rhetoric and Poetry (in the Context of

Խաչիկ Հարությունյան
Մատենադարան
Khachik Harutyunyan
Matenadaran

Նորահայտ բառեր և բառերի նոր վկայություններ ԺԴ.
դարի հայերեն ձեռագրերի հիշատակարաններում
Newfound Words and New Attestations of Words in the
XIV century Armenian Colophons

Անի Ավետիսյան
Մատենադարան

Մատենադարանի երկլեզվյան չափածո բառարանների
հայաստան ձեռագիր-օրինակները (պարսկերեն-
օսմաներեն, արաբերեն-օսմաներեն)

Ani Avetisyan
Matenadaran

The Bilingual Dictionaries in Verse in Armenian Letters of the
Matenadaran Manuscript Collection (Persian-Ottoman
Turkish, Arabic-Ottoman Turkish)

Վանո Եղիազարյան
ՎՊՀ

Ստեփանոս Մոկացի

Vano Egiazaryan
Vanadzor State University

Stepanos Mokaci

ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐ
DAY 2

29.06.2018

Առաջին նիստ - Առաջին բաժանմունք

First Session – First Division

10⁰⁰-13⁰⁰

(Մեծ դահլիճ / Large Conference Hall)

Աղբյուրագիտություն, ձեռագրագիտություն
Source Study, Codicology

Նախագահող՝ Աբրահամ Տերյան

Chair: Abraham Teryan

Արուսյակ Թամրազյան
Մատենադարան
Arusyak Tamrazyan
Matenadaran

Ներսես Լամբրոնացու «Մեկնութիւն սաղմոսաց» երկի
աղբյուրները
The Sources of Nerses of Lambron's Commentary on
Psalms

Դավիթ Ղազարյան
Մատենադարան
Davit Ghazaryan
Matenadaran

Նոր Ջուղայի Սուրբ Ամենափրկիչ վանքի ժապավենաձև
հմայիլների հավաքածուն
The Collection of the Scroll Amulets of the Holy Savior
Cathedral of New Julfa

Ագնես Ուզունյան
Արևելյան լեզուների և
քաղաքակրթությունների
ազգային ինստիտուտ
Agnes Ouzounian
INALCO

ԺԴ դարում Ղրիմում գրված հայերեն ձեռագրերի
հիշատակարանները
Some Colophons of Armenian Manuscripts Copied in Crimea
in the 14th Century

Հրանտ Օհանյան
Մատենադարան
Hrant Ohanyan
Matenadaran

Միսեոն Երևանցու մատենագրական ժառանգության
աղբյուրագիտական արժեքը
The Importance of Simeon Yerevantsi's Literary Legacy

Արտակ Մաղալյան
Մատենադարան
Artak Maghalyan
Matenadaran

Միրզա Ջամալ Ջևանշիրի «Ղարաբաղի պատմություն»
աշխատությունը որպես Արցախի ԺԸ դարի
պատմության սկզբնաղբյուր
The History of Gharabagh by Mirza Jamal Jevanshir as a
Source for the Study of the 18th c. History of Artsakh

13⁰⁰-14⁰⁰

Ճաշի ընդմիջում

Coffee break

29.06.2018

Առաջին նիստ - Երկրորդ բաժանմունք

First Session – Second Division

10⁰⁰-13⁰⁰

(Փոքր դահլիճ / Small Conference Hall)

Աստվածաբանություն, դավանաբանություն, փիլիսոփայություն

Theology, Confessional Issues, Philosophy

Նախագահող՝ Կարեն Մաթևոսյան

Chair: Karen Matevosyan

Աբրահամ Տերյան
ԱՄՆ-ի ազգային հումանիտար
գիտությունների կենտրոն
Abraham Terian
National Humanities Center, USA

Վաղ վանականությունը Հայաստանում. բնագրերն ու
նրանց պատմական համատեքստը
Early Monasticism in Armenia: The Primary Texts and Their
Historical Context

Գոհար Մուրադյան
Մատենադարան
Gohar Muradyan
Matenadaran

Անանուն փիլիսոփայական բնագրեր՝ Գրիգոր
Երուսաղեմացու ժողովածուի կազմում. թարգմանություն
հունարենից
Anonymous Philosophical Works in the Collection Compiled
by Grigor of Jerusalem: A Translation from Greek?

Էլյա Սարիբեկյան
Մատենադարան
Elya Saribekyan
Matenadaran

Խաչյալ Քրիստոսի վերջին խոսքերը (ըստ Գրիգոր
Տաթևացու «Լուծմունք Յոբայ» երկի)
The Last Words of Christ on the Cross (According to Grigor
Tatevats‘i’s Commentary on the Book of Job)

Աննա Օհանջանյան
Մատենադարան

Anna Ohanjanyan
Matenadaran

Մեկնության և հակաճառարանության միջև
«Տօնապատճառ» ժողովածուն միջնադարի պատմա-
դավանական կոնտեքստում
Between Commentary and Polemics: the
Collection *Tōnapatčar* in Medieval Historico-Confessional
Context

Մարի Մամյան
Մատենադարան
Mari Mamyán
Matenadaran

Ուշմիջնադարյան պարականոններից. «Պատմութիւն
վասն Յուդայի մատնչի»
A Late Medieval Apocryphon: Story of Judas the Betrayer

29.06.2018

Առաջին նիստ – Երրորդ բաժանմունք

First Session – Third Division

10⁰⁰-13⁰⁰

(Մեղանատուն / Refectory)

Պատմագիտություն, հնագիտություն
History, Archaeology

Նախագահող՝ Արմեն Մալխասյան

Chair: Armen Malkhasyan

Շահան Վիդալ-Գորեն
Շարտրի ազգային դպրոց
Chahan Vidal-Gorène
École Nationale des Chartes

Հայկական հնագրությունը և հայերեն ձեռագիր տառերի
ճանաչումը
Armenian Paleography and Armenian Handwritten Character
Recognition

Լիանա Նազարյան
ՀՀ ԳԱԱ Պատմ. ինստ.
Liana Nazaryan
NAS RA Institute of History

«Վրաց» տերմինի նշանակությունը հայ պատմագրության
մեջ
The Meaning of the Term “Georgian” in the Armenian
Historiography

Արմեն Պետրոսյան
Մատենադարան

Բագրատունիների տոհմի Հայկյան ծագման
ավանդությունը

Armen Petrosyan
Matenadaran

Tradition of the Haykid Origin of Bagratuni family

Վահե Թորոսյան
Մատենադարան
Vahe Torosyan
Matenadaran

Կաթողիկոսական իշխանությունից Գրիգոր Բ.
Վկայասերի «հրաժարման» իրական դրդապատճառները
The Real Reasons of Grigor Vkhayaser's Resignation from the
Catholicos Authority

Զոհրաբ Գևորգյան
ՀՀ ԳԱԱ պատմ. ինստ.
Zohrab Gevorgian
NAS RA Institute of History

Կնոջ իրավական կարգավիճակը Կիլիկյան Հայաստանի
իրավական աղբյուրներում
The Legal Status of the Woman in
Historical Sources of Cilician Armenia

Գայանե Այվազյան
Մատենադարան
Gayane Ayvazyan
Matenadaran

Երեմիա Քյոմուրճյան. հպատակի պատմագրական
ինքնությունը
Eremia Chelebi Komurjian: the Historical Identity of Dhimmi

13⁰⁰-14⁰⁰

Ճաշի քննադրում
Lunch break

29.06.2018

Երկրորդ նիստ - Առաջին բաժանմունք
Second Session – First Division

14⁰⁰-17³⁰

(Մեծ դահլիճ / Large Conference Hall)

Աղբյուրագիտություն, ձեռագրագիտություն

Source Study, Codicology

Նախագահող՝ Գոհար Մուրադյան
Chair: Gohar Muradyan

Դոնարա Կարապետյան
Մատենադարան

Միջնադարագիտության մատենադարանյան գիտական
դպրոցը և Լևոն Խաչիկյանը որպես այդ դպրոցի
ուսուցչապետ և առաջնորդ

Donara Karapetyan
Matenadaran

The Matenadaran School of Medieval Studies and
Levon Khachikian as its Founder and Leader

Արմեն Տեր-Ստեփանյան
Մատենադարան
Armen Ter-Stepanyan
Matenadaran

Հայ թարգմանական գրականության պարբերացման նոր
փորձ
A New Attempt of Periodization of Armenian Translated
Literature

Լուսինե Սարգսյան
ԵՊՀ
Lusine Sargsyan
YSU

Բեռլինի պետական գրադարանի հայերեն
Մանրուսմունքը (14-րդ դար)
An Armenian Book of Songs (Manrusmunk') of the Berlin
State Library (14th century)

Հայկ Հակոբյան
Մատենադարան
Hayk Hakobyan
Matenadaran

Նորահայտ Ավետարաններ և հմայիլներ Շիրակի մարզից
Newly Revealed Gospels and Talismans from Shirak Province

Նարինե Վարդանյան
Մատենադարան
Narine Vardanyan
Matenadaran

Գևորգ Սկևռացին և «Կանոնք զգուշաւոր քահանայից»
երկը
Gevorg Skevratsi and the Treatise “Canons about Prudent
Priests”

Քնար Հարությունյան
Մատենադարան
Knar Harutyunyan
Matenadaran

Յովհաննէս արքեպիսկոպոս Գողթնեցու
մատենահավաքչական գործունեությունը (18-րդ դար)
Archbishop Yovhannes of Goghtn and His Manuscript
Collecting Activity

29.06.2018

Երկրորդ նիստ – Երկրորդ բաժանմունք
Second Session – Second Division

(Փոքր դահլիճ / Small Conference Hall)

14⁰⁰-17³⁰

Արվեստագիտություն, գրչության կենտրոնների պատմություն
Art History, History of Scriptoriums

Նախագահող՝ Էդդա Վարդանյան

Chairs: Edda Vardanyan

Արփի Վարդումյան
Մատենադարան
Arpi Vardumyan
Matenadaran

Երաժշտության և բնական գիտությունների
աղերսները միջնադարյան Հայաստանում
Relations between Music and Natural Sciences in
Medieval Armenia

Անահիտ Բաղդասարյան
ՀՀ ԳԱԱ Արվեստի ինստ.

Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու զիշերային
ժամերգության սաղմոսների երաժշտական նկարագիրը
(երաժշտա-բանաստեղծական կառույցի համալիր
վերլուծության փորձ)

Anahit Baghdasaryan
NAS RA Institute of Arts

The Musical Characteristics of the Nocturne Service Psalmody
of the Armenian Apostolic Church (an attempt of a complex
analysis of the musical-poetic structure)

Տորք Դալալյան
ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտ. և
ազգագրութ. ինստ.
Tork Dalalyan
NAS RA Institute of Archaeology
and Ethnography

Լարային նվագարանների
հետ կապված պատկերացումները հայ
միջնադարյան ձեռագրերում
Images of String Instruments in Armenian Medieval
Manuscripts

Գևորգ Ստեփանյան
ԳԱԱ Պատմության ինստ.
Gevorg Stepanyan
NAS RA Institute of History

Սաղիանի Սբ. Ստեփանոս Նախավկա վանքը որպես ՀՀ
գրչության կենտրոն
Monastery of St Stepanos Protomartyr as scriptorium
Tradition of Academician Levon Khachikyan

Հասմիկ Հարությունյան
ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտ.
հետազոտությունների կենտրոն
Hasmik Harutyunyan
Shirak Center for Arm. studies
of the NAS RA

Երաժշտության մասին վկայություններ հայոց
ուշմիջնադարյան պատմագրության մեջ
Some References to Music in Late Medieval Armenian
Historiography

29.06.2018

Երկրորդ նիստ - Երրորդ բաժանմունք
Second Session – Third Division

(Մեղանատուն / Refectory)

Պատմագիտություն, հնագիտություն
History, Archaeology

Նախագահող՝ Վահե Թորոսյան

Chairs: Vahe Torosyan

Օլգա Վարդազարյան
Մատենադարան
Olga Vardazaryan
Matenadaran

Մաշտոցի այցը Բյուզանդիա և կայսերական փոստը
Mashtots' Visit to Byzantium and the Imperial Postal Office

Սամվել Գրիգորյան
Պոլ Վալերի համալսարան
Samvel Grigoryan
Paul Valéry University

Դրազարկ վանքի տեղադրումը և այլ վերջին
տարիների բացահայտումներ Կիլիկիայում
The Location of Drazark and Other Recent Discoveries in
Cilicia

Քրիստինե Կոստիկյան
Մատենադարան
Kristine Kostikyan
Matenadaran

Պարսից արքունիքին վճարվող կաթողիկոսական
փիշքաշը և աթոռակոնիֆները XVII-XIX դարերում
The Pishkashes Paid to the Persian Court by the Armenian
Catholicoses and the Struggle for the Throne of
Catholicoses in 17-19th Centuries

Անի Սարատիկյան
ԵՊՀ
Ani Saratikyan
YSU

Կոթիփորոյ կամ Ընկուզայգոմի վանքի տեղադրության
հարցի շուրջ
On the Location of the Kotipor or Թնկուզայգոմ Monastery

Միհրան Մինասյան
Մատենադարան
Mihran Minassian
Matenadaran

Ֆրանսուա Փիկե Գերապայծառի ուղևորությունը դեպի
Հայաստան և Պարսկաստան (1681-1684)
The Travel of Archbishop François Picquet to Armenia and
Persia (1681-1684)

Տաթևիկ Սարգսյան
Ղրիմագիտության կենտրոն (ՌԴ)
Tatevik Sargsyan
The Crimean Scientific Center (RF)

Քաղաքական անցուդարձի արտացոլումը
ղրիմահայոց 14-15-րդ դարերի հիշատակարաններում
The Reflection of Political Events in the 14th–15th cc.
Colophons of Armenian Manuscripts Copied in Crimea

ԵՐՐՈՐԴ ՕՐ
DAY 3
30.06.2018

Առաջին նիստ - առաջին բաժանմունք
First Session – First Division

(Մեծ դահլիճ / Large Conference Hall)
10⁰⁰-13⁰⁰

Աղբյուրագիտություն, ձեռագրագիտություն
Source Study, Codicology

Նախագահող՝ Աննա Շիրինյան
Chair: Anna Shirinyan

Նազենի Ղարիբյան
Մատենադարան
Nazenie Garibian
Matenadaran

Գրիգոր Լուսավորչի Տեսիլքի պատմա-
աստվածաբանական երկու մեկնաբանություն
Two Historico-Theological Interpretations of the Vision of
Saint Gregory

Գրիգոր Բրուտյան
Մատենադարան
Grigor Broutian
Matenadaran

Հին Հռոմեական օրացույցի որոշ
առանձնայատկությունների բացատրություն Հայկական
օրացույցների միջոցով
The Explanation of Some Fundamental Aspects of the Old
Roman Calendar by Means of the Proto-Haykian Calendar

Էսթեր Պետրոսյան
Մատենադարան
Ester Petrosyan
Matenadaran

Սուրբ Գրիգորի տեսիլը հայկական, ասորական և
արաբական ավանդություններում
The Revelation of Saint Gregory in the Armenian, Syriac
and Arabic traditions

Ջուլիետա Էյնատյան
Մատենադարան
Julieta Eynatyan
Matenadaran

Եկեղեցական տոների շուրջ Հայոց և հարևան
եկեղեցիների միջև հակասությունների մասին
Controversies on Church Feasts Between the Armenian
and Neighbouring Churches

Գոռ Երանյան
ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ
Gor Yeranyan
NAS RA Institute of History

Քրդերի կողմից հայերին տրվող «ֆլա» անվանումը
պատմաժամանակային հոլովությամբ
The Ethnonym “Fla(h)” given to Armenians by the Kurds
in the Historical-chronological Context

30.06.2018

Առաջին նիստ - Երկրորդ բաժանմունք
First Session – Second Division

(Փոքր դահլիճ / Small Conference Hall)

10:00-13:00

Պատմագիտություն, հնագիտություն
History, Archaeology

Նախագահող՝ Վահան Տեր-Ղևոնդյան

Chair: Vahan Ter-Ghevondian

Արսեն Շահինյան

Դարձյալ արաբական Արմինիայի
Սանկտ-Պետերբուրգի պետ. համալս.

վարչատարածքային բաժանման մասին

Arsen Shaginyan
Saint Petersburg State University

Once Again about Administrative and Territorial Division
of the Arab Armīniya

Գոհար Մխիթարյան

ՀՀ ԳԱԱ Արևելագիտ. ինստ.

Gohar Mkhitaryan
NAS RA Institute of Oriental Studies

Այսրկովկասի հայերը XVIII դարի ռուսական
աղբյուրներում
The Armenians of Transcaucasia in the Russian Sources of
the 18th Century

Գևորգ Ղազարյան

Աթենքի ազգային համալս.

Gevorg Ghazaryan
National University of Athens

Հայ հոռոմների ազգային ինքնության խնդրի շուրջ

The Ethnic Identity of Hay Horoms

Անուշ Մարգարյան

Մատենադարան

Համառուտ Աստուածաշունչը որպես Ավետիք
Տիգրանակերտցու «Գաւազանագրքի» աղբյուր

Anoush Sargsyan
Matenadaran

The Abridged Bible as a Source of Avetik of Tigranakert's
Chronicle

Անուշ Մինասյան
ՀՀ ԳԱԱ փիլիսոփ. սոցիոլ.
և իրավունքի ինստ.
Anush Minasyan
NAS RA Institute of Philosophy,
Sociology and Law

Հակաունիթորական պայքարի
առանձնահատկությունները
Հայաստանում (14-րդ դար)
The specifics of the Anti-Unitorian **S**truggle In Armenia
(14th century)

30.06.2018

Առաջին նիստ - Երրորդ բաժանմունք
First Session – Third Division
(Սեդանատուն / Refectory)

10:00-13:00

Բանասիրություն, գրականություն
Philology, Literature

Նախագահող՝ Խաչիկ Հարությունյան
Chair: Khachik Harutyunyan

Արծրունի Սահակյան
Մատենադարան
Artsruni Sahakyan
Matenadaran

Գրիգոր Լուսավորչի «Յաճախապատումը» որպես IV
դարի հայ գրականության հուշարձան
The "Hatchakhapatoum" of Gregory the Illuminator as a
4th Century Armenian Literary Work

Տիգրան Սիրունյան
Մատենադարան
Tigran Sirunyan
Matenadaran

Բարդուղիմեոս Մարաղացու «Դիալեկտիկան».
որոշ բնագրային առնչություններ
The Dialectics of Bartholomew of Maragha: Some
Textual Interrelations

Հասմիկ Կիրակոսյան
Մատենադարան
Hasmik Kirakosyan
Matenadaran

Մատենադարանի պարսկերեն ձեռագիր
Ավետարանների հայերեն տառադարձությունը
Armenian Transcriptions of the Matenadaran Persian
Gospel Codices

Օվսաննա Խաչատրյան
Մատենադարան

Ovsanna Khachatryan
Matenadaran

Արմինե Մելքոնյան
Մատենադարան
Armine Melkonyan
Matenadaran

Քնարիկ Սահակյան
Մատենադարան
Knarik Sahakyan
Matenadaran

Գրառաջք-հիշատակարան ժանրային
առնչությունները հայ միջնադարյան
մատենագրության մեջ
Genre Correlations between Grarajk and Colophons in
Armenian Medieval Literature

Դավիթ Անհաղթի կերպարը հայերեն որոշ
ձեռագրերի հիշատակարաններում
The Image of David the Invincible in the Colophons of
Some Armenian Manuscripts

Մարգար Խոջենցի գրավոր ժառանգությունը
Written Heritage of Margar Khojents